herpy

GEKKOER

Northern leaf-tailed gecko

Saltuarius cornutus

Saltuarius cornutus er en stor, nataktiv bladhalegekko fra regnskovene i det nordøstlige Queensland i Australien. Huden ligner lavbevokset bark og er besat med spidse knopper, halen er bred og bladformet, og tæerne har kløer i stedet for hæftelameller. Den vil have kølige forhold og er en art for den erfarne holder.

Familie: Carphodactylidae Tidligere navn: *Phyllurus cornutus; Gymnodactylus cornutus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**14 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 80 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**20-24 °C**
Temperatur, nat	**15-19 °C**
Luftfugtighed	**55-100 %**
UVB	**Ikke nødvendig**
Vinterhvile	**10-16 °C** 8-13 uger
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18-48 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**90-110 dage** ved 21-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten Saltuarius står på CITES liste III (opført af Australien) og i bilag C i EU's forordning om handel med vilde dyr. Ved handel over grænser kræves dokumentation efter reglerne for liste III og bilag C. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Saltuarius cornutus er en stor, fladtrykt gekko med trekantet hoved, smal hals og lange, tynde lemmer. Ryggen er dækket af spidse knopper, og det er dem, artsnavnet hentyder til: *cornutus* betyder "hornet" på latin. Hudens tegning af grå, brune og grønlige pletter ligner lavbevokset bark, og dyret er svært at få øje på, når det sidder stille på en stamme. Halen er bred og bladformet. I modsætning til de fleste gekkoer har arten kløer på tæerne og ingen hæftelameller.

Kroppen bliver op til omkring 14 cm fra snude til kloak, og halen kan være omkring 8 cm bred. Arten blev beskrevet i 1892 som *Gymnodactylus cornutus* og har siden stået i slægten *Phyllurus*, før den i 1993 fik sin nuværende slægt *Saltuarius*. Slægtsnavnet kan oversættes som "skovens vogter". Artsnavnet har været brugt om en samling af flere bestande, som nu er fordelt på andre arter, så ældre beskrivelser kan handle om dyr, der i dag hører til andre *Saltuarius*-arter.

Ved fare krummer gekkoen ryggen, løfter halen og vifter med den fra side til side for at flytte opmærksomheden væk fra hovedet. Den kan også åbne munden og gå til angreb med en hvæsende lyd. Halen kastes let og vokser ud igen, men den nye hale er bredere og fladere med anden farve og en kort spids.

Arten er sjælden i terrarier, og der findes ingen dokumenteret pasningsvejledning for netop *S. cornutus*. Pasningsafsnittene her bygger derfor på erfaringer med nære slægtninge, nemlig *Saltuarius salebrosus* og *Phyllurus platurus*, og det fremgår, hvor tallene er lånt.

Udbredelse og levested

Saltuarius cornutus lever i det nordøstlige Queensland i Australien. Typelokaliteten er Bellenden Ker-bjergene nær Cairns, og arten er også beskrevet fra området omkring Mount Bartle Frere. Kernen i udbredelsen ligger i de tropiske regnskove i Wet Tropics-området mellem Cooktown og Townsville.

Ældre oversigter nævner fire adskilte bestande, bl.a. på Cape York-halvøen og helt ned til Stanthorpe og det sydøstlige Queensland. De bestande er i dag fordelt på andre arter, og det samme gælder oplysninger om New South Wales. Kortet viser derfor kun det nordlige område. Fund uden for det kan være fejlregistreringer eller dyr, der er bestemt til art efter den ældre, bredere opfattelse af *S. cornutus*.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Saltuarius cornutus er en nataktiv træboer i regnskoven. Den sidder på træstammer og klipper, hvor huden gør den næsten usynlig, og den er aktiv om natten og ved kølige forhold, hvor mange andre krybdyr hviler. Ældre beskrivelser, der også omfatter de sydlige bestande, angiver tropisk og varmtempereret regnskov og fugtig sklerofylskov, typisk over 750 meters højde. Hvor stor en del af det højdespænd, der gælder bestanden i Wet Tropics, er ikke afklaret.

I bjergskovene er det køligere end i lavlandet, og luften er fugtig det meste af året. Den præcise temperatur- og fugtrytme på artens levesteder er ikke dokumenteret. Gekkoen æder store leddyr som kakerlakker, bænkebidere og edderkopper. Hunnerne lægger ét eller to pergamentagtige æg i en lav rede dækket af blade og jord, og i en fælles rede er der fundet op til 14 æg fra flere hunner.

Pasning

TERRARIET

Der findes ingen dokumenteret opskrift for *Saltuarius cornutus*, så målene er lånt fra nære slægtninge. *S. salebrosus* holdes to eller tre sammen i et terrarie på omkring 60 × 40 × 80 cm (længde × bredde × højde), og et par *P. platurus* klarer sig i omkring 50 × 50 × 50 cm. Brug mindst 60 × 40 × 80 cm til et par af *S. cornutus*, og vælg gerne større, fordi dyret er stort og lever på stammer.

Indret med lodrette stykker stiv bark og nogle grene, så dyret kan komme rundt i hele terrariet. Gekkoerne sidder på grene eller bark, og skjul på jorden er ikke nødvendige. Som bund er 1 cm fin sand eller sand blandet med kokosmuld nok, men til hunner, der skal lægge, skal der være en dyb æglægningsbund (se avl). Terrariet skal have god ventilation med åbninger både foroven og forneden, så luften bevæger sig og ikke står stille og mugner.

TEMPERATUR

Arten kommer fra køligere bjergskov, og de nære slægtninge holdes ved moderate temperaturer. *P. platurus* holdes ved 22-26 °C om dagen og omkring 19-22 °C om natten. Da *S. cornutus* lever højere oppe, bør temperaturen ligge i den køligere ende: omkring 20-24 °C om dagen og 15-19 °C om natten. Tallene er et forsigtigt skøn og ikke målt på arten selv.

Varme er den største fare. *S. salebrosus*, slægtens mest varmetålende art, tåler enkelte dage i de høje 30'ere, hvis dyrene ikke står i direkte sol, men længere tids varme derover kan være dødelig. *S. cornutus* tåler formentlig mindre. *S. salebrosus* får en varmekilde på højst 32 °C, men ingen midt om sommeren og ingen om natten i den kølige periode. Til *S. cornutus* er en svag varmekilde formentlig kun nødvendig, hvis rummet er koldt. Hold terrariet væk fra direkte sol, og sprøjt på varme dage, så temperaturen falder en grad eller to.

En kølig hvileperiode er en fast del af holdet. Se under avl.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal svinge. Sprøjt terrariet grundigt om aftenen, så fugtigheden stiger mod 100 %, og lad den falde til omkring 55-60 % mellem sprøjtningerne, så bark og bund kan tørre op. Under hvileperioden sprøjtes terrariet hver aften, så dyrene kan drikke vanddråberne og fugtigheden ikke falder for lavt.

Til *S. salebrosus* anbefales en kraftig sprøjtning to til tre gange om ugen uden for hvileperioden, men *S. cornutus* fra fugtig regnskov skal formentlig sprøjtes oftere. Bunden må ikke være konstant våd, for det giver mug og hudproblemer. Dårlig fugt kan give problemer med hudskifte, som alle slægtens arter er udsatte for.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og lever skjult om dagen, og for slægtningene nævnes ingen UVB-belysning. UVB er derfor ikke nødvendig for *Saltuarius cornutus*, men et svagt lys i dagtimerne med en fast døgnrytme er naturligt. Brug ikke stærke spotlamper og ikke farvet natlys, og hold terrariet mørkt om natten. Terrariet skal have skyggefulde partier, og direkte sol må ikke ramme det.

Har du alligevel et svagt UVB-lys, så giv altid dyret mulighed for at trække sig i skygge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten lever af store leddyr som kakerlakker, bænkebidere og edderkopper, og i terrarier fungerer almindelige foderinsekter som fårekyllinger og kakerlakker. Hos *S. salebrosus* fodres tre gange om ugen i avlssæsonen, og hver anden til tredje uge om vinteren. Hos *P. platurus* må insekterne højst være på størrelse med dyrets hoved.

Pudr foderet jævnligt med kalk og multivitamin, og giv kun to til tre insekter pr. dyr ved hver fodring, så de ikke bliver for tykke. Halen bruges til at lagre fedt og er et godt tegn på dyrets form. Fjern rester næste morgen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Saltuarius cornutus er en rolig, skjult og nataktiv art, som sidder stille på bark i dagtimerne. Den er ikke et dyr, der skal håndteres, og den kan blive stresset af at blive taget op. Hold håndtering til et minimum og aldrig i halen, som den smider.

I naturen ses dyrene ofte alene om natten, men flere kan dele samme sprække om dagen. I fangenskab holdes beslægtede arter parvis eller i små grupper med kun én han pr. terrarie. Hold øje med dyrene, og del dem, hvis den ene bliver større eller dominerer den anden.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en tydelig hemipenis-bule ved halens rod, som hunnerne mangler. Hos *P. platurus* sættes dyrene først i avl, når de er mindst 18 måneder gamle og vejer mindst 18 g. *S. salebrosus* vokser langsomt og bliver først kønsmoden efter 3-4 år. For *S. cornutus* er alderen ikke dokumenteret, men den formodes at ligge i det interval.

PARRING

Hos beslægtede arter udløses avl af en kølig hvileperiode på to til tre måneder. For *P. platurus* sulter man først dyrene i en uge, mens temperaturen holdes stabil, og sænker derefter dagtemperaturen med 2-3 grader om dagen til omkring 10-16 °C. Hvileperioden varer to til tre måneder med daglig sprøjtning, og dyrene spiser ikke i perioden. Efter perioden hæves temperaturen over en uge til normalen, og der fodres igen.

Tag et dyr ud af hvileperioden, hvis det taber sig mere end få gram. Parringer ses sjældent. Tallene er lånt fra *P. platurus* og er ikke dokumenteret for *S. cornutus*.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger som regel to æg pr. gang, og i naturen er en eller to æg dokumenteret. Hos beslægtede arter lægges to til fire kuld pr. sæson med omkring en måned imellem, og æglægningen begynder først sent på sæsonen, fra midt i oktober for *S. salebrosus*. Hunnen graver en rede i fugtig bund, lægger æggene i midten og dækker dem til.

Giv hunnen en dyb æglægningsbund af fugtig tørv eller kokosfibre, 8-10 cm dyb, som klumper, men ikke er våd. Den må aldrig tørre ud. Hunnen kan sidde på reden og vogte den. Hun virker tyndere efter lægningen, og de to hvide ovaler, man kan se gennem bugen, er væk.

INKUBATION

Fjern æggene fra reden, og inkuber dem i en blanding af perlit og vand i forholdet 1:1 efter vægt. Hos *P. platurus* inkuberes ved 21-22 °C, og hos *S. salebrosus* ved 26-28 °C. Hos *P. platurus* anbefales ikke over 25 °C, fordi høj temperatur kan slå fostrene ihjel, så vær forsigtig i den varme ende for *S. cornutus*.

Klækningen sker efter omkring 90-110 dage afhængigt af temperaturen, hos *S. salebrosus* op til 100 dage. Temperaturens betydning for kønnet er ikke afklaret. Tallene er lånt fra beslægtede arter og ikke dokumenteret for *S. cornutus*.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne skifter hud næsten straks efter klækningen. Hold dem i et lille terrarie, fx 15 × 15 × 25 cm, indrettet som de voksnes, med køkkenrulle som bund og et stykke korkbark som skjul. Sprøjt hver anden dag, og tilbyd det første foder to til tre dage (*P. platurus*) til omkring ti dage (*S. salebrosus*) efter klækningen.

Giv små insekter, ikke større end dyrets hoved, pudret med kalk og multivitamin, og kun to til tre pr. dyr. Ungerne spiser lidt de første uger og tager derefter godt til. Klækkede søskende kan som regel holdes sammen, men adskil dem, hvis den ene bliver større eller dominerer. Arten vokser langsomt.

Sundhed og typiske fejl

Der er ingen dokumenterede sygdomsoversigter for *Saltuarius cornutus*, så listen bygger på erfaringer fra beslægtede arter. De typiske fejl er:

- For høje temperaturer, især på varme sommerdage. Længere tids varme i de høje 30'ere er dødelig for slægtningene, og *S. cornutus* tåler formentlig mindre. Hold terrariet køligt og i skygge.
- For tør luft, som giver problemer med hudskifte, hvor hudrester sidder fast på tæer og halespids.
- Konstant våd bund og stillestående luft, som giver mug og hudproblemer.
- Kalkmangel, hvis foderet ikke pudres med kalk og vitaminer.
- Vægttab under den kølige hvileperiode. Tag et dyr ud af perioden, hvis det taber sig, og byg det op igen.

Halen er et godt tegn på dyrets form, fordi den lagrer fedt. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller ser slap ud.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.